

Synskadades Riksförbund
Stockholm Gotland

Verksamhetsberättelse

2025

Synskadades Riksförbund (SRF) Stockholm Gotland är en sammanslutning av synskadade.

Postadress: Box 20074, 104 60 Stockholm

Besöksadress: Gotlandsgatan 46

Telefon: 08-462 45 00

E-postadress: kansli@srfstockholmgotland.se

Hemsida: www.srf.nu/stockholmgotland

Plusgiro: 5 95 93-4

Organisationsnummer: 802011-3760

Ordförande: Karin Hjalmarson

Kassaförvaltare: Sirkka Husso

Kanslichef: Ulrica Blomqvist

Innehållsförteckning:

1.	Inledning	4
1.1	Distriktets ordförande har ordet.....	5
2.	Organisation	6
2.1	Anslutna föreningar.....	6
2.2	Representantskap.....	7
2.3	Styrelsen.....	7
2.4	Arvoden.....	8
2.5	Revisorer.....	9
3.	Intressepolitiskt arbete	9
3.1	Sammanfattning framgångar under året.....	9
3.2	Samverkan och representation.....	9
3.3	Hälsa- och sjukvård.....	11
3.3.1	Rehabilitering och habilitering.....	11
3.3.2	Hjälpmedel.....	13
3.3.3	Ögonsjukvård.....	15
3.3.4	Primärvård.....	16
3.3.5	Sjukvård.....	17
3.4	Kollektivtrafikfrågor.....	20
3.4.1	Färdtjänst.....	20
3.4.2	Allmän kollektivtrafik.....	22
3.5	Kultur.....	24
3.6	Arbetsmarknad.....	25
3.7	Tillgänglighet.....	26
3.7.1	Fysisk tillgänglighet.....	26
3.7.2	Kommunikativ tillgänglighet.....	26
3.7.3	Digital tillgänglighet.....	27
3.8	Insiktsutbildningar.....	28
3.9	Övrigt påverkansarbete.....	29
4.	Organisatoriskt arbete	29
4.1	Ordförandekonferenser.....	29
4.2	Lokalföreningsstöd.....	30
5.	Medlemsverksamhet	30
5.1	Inledning medlemsverksamhet och informationsarbete.....	30
5.2	Informations- och medlemsträffar.....	30
5.3	Barn-, ungdoms- och föräldraverksamhet.....	34
5.4	Direktanslutna medlemmar.....	39
6.	Informationsarbete	39
6.1	Seminarier och mässor.....	39
6.2	Våra tidningar.....	40
7.	Projekt	41
7.1	Organisationsprojektet.....	41
8.	Förkortningar	42

1. Inledning

Styrelsen för Synskadades Riksförbund (SRF) Stockholm Gotland redovisar här sin verksamhet för 2025, det 112:e året sedan bildandet.

SRF Stockholm Gotland är en partipolitiskt och religiöst obunden intresseorganisation av synskadade i Stockholms och Gotlands län. Vår främsta uppgift är att, utifrån tanken om alla människors lika värde, gemensamt hävda synskadades rätt till delaktighet och jämlikhet på alla områden samt skapa social gemenskap och stödja varandra, så att vi kan leva ett aktivt och självständigt liv. De medel vi använder för detta arbete är påverkan och information. Distriktets roll är också att företräda synskadade personer intressepolitiskt gentemot regionerna Stockholm och Gotland, dels att vara ett stöd för lokalföreningarna.

Distriktet räknar sitt ursprung från Kamratklubben "Enigheten", som bildades i Stockholm den 1 februari 1913 och som i tur och ordning ändrat namn till Stockholms Blindförbund, Stockholms Blindförening u.p.a. och Synskadades Förbund i Stockholms län. Under namnet Stockholms läns blindförening u. p. a., lades föreningen år 1971 samman med Stockholms Blindförening, som 1964 gått samman med Gotlands läns blindförening. Föreningen ombildades år 1976 till Synskadades Förbund i Stockholms län. År 1988 antog förbundet namnet SRF Stockholms och Gotlands län och 2019 antog förbundet sitt nuvarande namn SRF Stockholm Gotland. Distriktet (före detta länsförbundet) ingår i Synskadades Riksförbund (SRF) och består av 11 lokala föreningar i Stockholms och Gotlands län. Några av lokalföreningarna omfattar flera kommuner.

Distriktet har även direktanslutna medlemmar från kommunerna Nynäshamn, Haninge, Tyresö, där inga lokalföreningar finns för närvarande. SRF Södertälje-Nykvarn och SRF Nacka-Värmdö saknar styrelser och är därmed vilande, enligt våra stagar. Dock finns det medlemmar i Värmdö som sköter träffar i Gustavsbergs Centrum. Även i Nacka är det träffar för synskadade i samarbete med kommunens syn- och hörselinstruktör.

Rätt till medlemskap har den som är blind eller synsvag med så nedsatt synförmåga att det är svårt eller omöjligt att läsa vanlig skrift eller att med synens hjälp orientera sig. Det gäller även för den som har motsvarande svårigheter i den dagliga livsföringen eller om man är vårdnadshavare till minderåriga barn med synnedsättning. Föreningarna har också stödjande medlemmar.

1.1 Distriktets ordförande har ordet

Så har vi lämnat 2025. Förra året skrev jag att vi lämnade ett mörkt år bakom oss vad gäller världsläget och det har ju inte blivit bättre under det gångna året. Vi i SRF Stockholm Gotland har dock haft ett gott och stabilt år. Vårt medlemsantal har ökat något under året vilket är glädjande. Det görs mycket arbete på alla nivåer i vårt distrikt för att medlemmar ska trivas och få en meningsfull verksamhet. Ni kan läsa vidare om vårt synforum, som för mig personligen var mycket roligt och positivt, samt om andra workshops, seminarier och aktiviteter.

Påverkansarbete känns ofta trögt men när man ser bakåt så händer det ändå sådant som är positivt. Region Stockholm tog i sin budget för 2025 tre viktiga beslut, det gäller ledsagning i vården, att se över kompetensförsörjningen på syncentralen, och plattformbarriärer i kollektivtrafiken. Allt detta är frukter av många års arbete från vår sida. Det gör sig inte självt utan har krävt arbete och engagemang från många medlemmar och anställda. Frågorna har inte löst sig under året och vi måste fortsatt ligga på tjänstemän och beslutsfattare för att de ska bli verklighet och där är vi inte än. Vi började vårt arbete inför valet under hösten och där finns förstås dessa frågor med för att politiken ska kunna följa upp dem. Andra valfrågor vi prioriterat är samverkan inom Region Stockholm och bristerna kring utrop i kollektivtrafiken. Vi har många utmaningar framför oss men för att ta oss an dem, så behöver vi ändå se att vårt arbete ger framgångar.

Jag är stolt över allt arbete som genomförts. När man läser så här samlat om allt vi gjort blir jag glad och imponerad.

Jag vill tacka funktionärer, personal, styrelse och medlemmar för allt det arbete och alla de initiativ ni tagit under året som gått. Jag känner en stor stolthet över att ha förmånen att leda ett distrikt som SRF Stockholm Gotland.

Karin Hjalmarson, distriktsordförande

2. Organisation

2.1 Anslutna föreningar

Nedan redovisas de 11 anslutna lokalföreningarnas och direktanslutnas röstberättigade medlemmar, stödjande medlemmar och mandatfördelning till representantskapsmötet. Mandaten baseras på antal synskadade medlemmar per den 31 december 2025 (översta raden i tabellen nedan). Under varje lokalförening redovisas även synskadade medlemmar, stödjande medlemmar och mandat per den 31 december 2024 (understa raden i tabellen nedan).

Ett mandat erhålls per 50 synskadade medlemmar när medlemsantalet överstiger 100. Varje lokalförening tilldelas minst två mandat.

En person kan ha medlemskap i flera lokalföreningar, därav totalt antal medlemskap enligt nedan. Distriktets unika antal medlemskap var 1 759 synskadade och 358 stödjande.

Lokalförening	Röstberättigade	Stödjande	Mandat
SRF Attunda			
2025	85	13	2
2024	88	13	2
SRF Botkyrka-Salem			
2025	48	9	2
2024	43	8	2
SRF Gotland			
2025	105	76	3
2024	111	74	3
SRF Huddinge			
2025	73	14	2
2024	69	16	2
SRF Järfälla-Upplands bro			
2025	67	12	2
2024	66	10	2
SRF Lidingö			
2025	45	15	2
2024	43	14	2
SRF Norrort			
2025	97	40	2
2024	89	43	2
SRF Norrtälje			
2025	57	15	2
2024	59	16	2

SRF Solna-Sundbyberg			
2025	70	10	2
2024	70	12	2
SRF Stockholms stad			
2025	886	89	18
2024	869	87	18
SRF Vaxholm-Österåker			
2025	47	14	2
2024	49	12	2
Direktanslutna medlemmar			
2025	248	53	5
2024	241	44	5
Totalt antal medlemskap			
2025	1 784	358	44
2024	1 767	346	44

2.2 Representantskap

Distriktets högsta beslutande organ är representantskapet. Ombuden väljs ett år i taget vid de anslutna föreningarnas årsmöten. Varje år håller Distriktet ett årsmöte i april.

Den 26 april 2025, hölls ett årsmöte på Scandic Star i Sollentuna, med 34 närvarande ombud, av 43 möjliga. Årsmötesordförande var Gunilla Söderström, Verksamhetschef Medlems- och uppdragsverksamhet hos SRF.

Till valberedningen valdes Tomas Törnblom Nilsson (sammankallande), Mattias Lundberg, Lisbeth Åslund, Pia Stenberg och Kaj Nordquist. Den 3 juni 2025 valde dock Pia Stenberg att lämna sitt uppdrag i valberedningen, sedan dess har vi därför haft en ersättarvakans.

Årsmötet antog ett uttalande. Uttalandet "Glädjande när regionen lyssnar".

2.3 Styrelsen

Styrelsen har bestått av nio ordinarie ledamöter och två ersättare, fram till den 7 augusti 2024, då en styrelseledamot valde att lämna sitt uppdrag. Det innebär att första ersättare Lisbeth Åslund då gick in som ordinarie styrelseledamot, Arvid Lindén gick in som förste ersättare och fram till årsmötet 2025 har vi därför haft en ersättarvakans.

Ledamöterna har under året fram till årsmötet 2025, bestått av följande:
Karin Hjalmarson, ordförande,
Ingela Sjöqvist, förste vice ordförande,
Per Karlström, andre vice ordförande,
Sirkka Husso, kassaförvaltare,
Viviann Emanuelsson, ledamot,
Elisabeth Ravstis, ledamot,
Anne Mondotter, ledamot,
Alex Boije, ledamot,
Lisbeth Åslund.

Ersättare:
Arvid Lindén.

Efter årsmötet 2025 har styrelsen bestått av följande:
Karin Hjalmarson, ordförande, omvald till en tid på ett år,
Arvid Lindén, ordinarie ledamot, omvald till en tid på två år,
Sirkka Husso, ordinarie ledamot, omvald till en tid på två år,
Viviann Emanuelsson, ordinarie ledamot, omvald till en tid på två år,
Kevin Kjelldahl (nyval), ordinarie ledamot, vald till en tid på två år
Sebastian Assio (nyval), fyllnadsval ordinarie ledamot på ett år.

Ersättare:
Elisabeth Ravstis (omval), till första ersättare på ett år,
Anne Mondotter (omval) till andra ersättare på ett år.

För kännedom, dessa ledamöter blev valda på årsmöte 2024 till en tid på två år, till 2026:

Ingela Sjöqvist, förste vice ordförande,
Per Karlström, ledamot,
Alex Boije, ledamot.

Styrelsens arbetsutskott har bestått av fyra ledamöter, Karin Hjalmarson, Sirkka Husso, Ingela Sjöqvist och Arvid Lindén. Styrelsen har hållit nio och arbetsutskottet sju protokollförda sammanträden.

2.4 Arvoden

Ordföranden har fått 21 756 kronor, förste vice ordförande och kassaförvaltaren har fått 11 760 kronor per år.
Styrelse- och arbetsutskottsledamöter har fått 764 kronor för varje sammanträde de deltagit i.

Valberedningen och verksamhetsrevisorerna har fått 2 000 kr per person samt förtäring vid sammanträden.

Vi arvoderar, enligt avtal, även de auktoriserade revisorerna Grant Thornton.

2.5 Revisorer

Till ekonomisk revisor, utsedd på ett år, är som huvudansvarig, Grant Thornton, Josefine Fors, ordinarie.

Efter årsmötet 2025 har verksamhetsrevisorerna bestått av följande: Leif Jeppson (omval), sammankallande och ordinarie, Kristina Mörk, ordinarie verksamhetsrevisor, vald på årsmöte 2024 till en tid på två år, Carina Lemon Allstrin, ersättare, vald på årsmöte 2024 till en tid på två år, Katarina Tull (omval), ersättare.

3. Intressepolitiskt arbete

3.1 Sammanfattning framgångar under året

En stor framgång under 2025 var att regionens utredare la fram ett förslag gällande en uppdragsutbildning för synpedagoger. Distriktet har i många år jobbat för att en utbildning ska tas fram och att Region Stockholm nu presenterar ett förslag ser vi som ett kvitto på att vårt arbete gett resultat. Vi ser även våra insiktsutbildningar för politikerna på Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN), Primärvårdsnämnden (PVN) samt Locums styrelse som både viktiga och framgångsrika.

Synforum, som hölls i september, lockade många med synnedsättning, både unga och äldre. Även våra ögonseminarier och workshops kring digitalisering har lockat många.

Vi har hållit många insiktsutbildningar för en mängd olika grupper och professioner.

3.2 Samverkan och representation

Region Stockholm

Distriktet har haft representanter sedan 2004 i samtliga samverkansorgan som inrättats efter samverkansmodellen, beslutat av Region Stockholm och funktionshinder-och patientorganisationerna. Samverkansorgan finns både inom förvaltningar och aktiebolag. I augusti 2016 beslutades att samverkansmodellen skulle förlängas.

Regionstyrelsens samverkansråd

Ordinarie: Karin Hjalmarson

Ersättare: Ingela Sjöqvist

Kansliresurs: Pia-Lena Krischél

Regionens fastighetskontor Locum AB:s samverkansråd

Ordinarie: Arvid Lindén, som ersatt Lisbeth Åslund

Ersättare: Ingela Sjöqvist, som ersatt Arvid Lindén

Kansliresurs: Sofia Naesström

Hälso- och sjukvårdsnämndens samverkansråd

Ordinarie: Anne Mondotter

Ersättare: Elisabeth Ravstis, som ersatt Ingela Sjöqvist

Kansliresurs: Hamaddah Mansour

Kulturnämndens samverkansråd

Ordinarie: Viviann Emanuelsson

Ersättare: Anne Mondotter

Kansliresurs: Pia-Lena Krischél

Samverkan inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Referensgrupp hjälpmedel:

Ordinarie: Viviann Emanuelsson

Kansliresurs: Hamaddah Mansour

Referensgrupp E-hälsa: (vilande)

Kansliresurs: Pia-Lena Krischél

SLSOs samverkansråd, Stockholms läns sjukvårdsområde

Ordinarie: Elisabeth Ravstis, som ersatt Arvid Lindén

Ersättare: Vivianne Emanuelsson

Ersättare: Anne Mondotter

Kansliresurs: Pia-Lena Krischél

Syncentralens brukarråd

Ordinarie: Elisabeth Ravstis, som ersatt Anne Mondotter

Ersättare: Kevin Kjelldahl, som ersatt Ingela Sjöqvist

Ersättare: Arvid Lindén

Kansliresurs: Hamaddah Mansour

KommSyn brukarråd

Ordinarie: Arvid Lindén

Ersättare: Alex Boije

Ersättare: Viviann Emanuelsson,

Kansliresurs: Hamaddah Mansour

S:t Eriks Ögonsjukhus brukarråd

Ordinarie: Per Karlström

Ersättare: Anne Mondotter

Kansliresurs: Sofia Naesström

Färdtjänstutskottets samverkansråd

Ordinarie: Sirkka Husso

Ersättare: Per Karlström, som ersatt Alex Boije

Kansliresurs: Christoffer Örnevik

Resursgrupp Färdtjänst

Ordinarie: Sirkka Husso

Ersättare: Per Karlström, som ersatt Alex Boije

Kansliresurs: Christoffer Örnevik

Trafiknämndens samverkansråd (allmän kollektivtrafik)

Ordinarie: Ingela Sjöqvist

Ersättare: Arvid Lindén, som ersatt Lisbeth Åslund

Kansliresurs: Christoffer Örnevik

Resursgrupp Land och Sjö

Ordinarie: Ingela Sjöqvist

Ersättare: Arvid Lindén, som ersatt Lisbeth Åslund

Kansliresurs: Christoffer Örnevik

Resursgrupp Förvaltningen för utbyggd Tunnelbana, FUT

Ordinarie: Ingela Sjöqvist, som ersatt Lisbeth Åslund

Ersättare: Alex Boije, som ersatt Ingela Sjöqvist

Kansliresurs: Christoffer Örnevik

Övrigt: Trafikverkets regionala tillgänglighetsråd (Numera nedlagd)

Kansliresurs: Christoffer Örnevik

3.3 Hälsa- och sjukvård

3.3.1 Rehabilitering och habilitering

Syncentralens övergång till regional regi

Under 2025 återgick Stockholms syncentral till regional regi. Stockholms syncentral hade under en åttaårsperiod drivits av en privat aktör. Från och med den 1 mars i år drivs den åter i regionens egen regi.

Vi upplevde en god vilja från regionen till samarbete samt en ambition att processen skulle löpa på problemfritt. Vi fortsätter också vår samverkan

med syncentralen även efter att verksamheten nu åter är helt regiondriven.

Samverkan med syncentralen

Under 2025 fortsatte vi vår samverkan med syncentralen. Målet med samverkan är att få insyn i syncentralens verksamhet och utvecklingsarbete, att samla in och vidareförmedla medlemmarnas synpunkter och perspektiv på verksamheten samt att lämna förslag och idéer kring hur vi vill att verksamheten ska förbättras och utvecklas. Syftet med detta arbete är att bidra till att syncentralen erbjuder rehabiliteringsinsatser av hög kvalitet, utformade utifrån brukarnas behov och individuella mål.

Under året har vi haft kontinuerlig kontakt med syncentralen. Vi har bland annat deltagit i ett antal brukarrådsmöten samt haft särskilda möten med ansvariga för barnteamet för att diskutera barnrehabilitering. Därutöver har vi haft löpande mejlkontakt med olika ansvariga personer inom syncentralen i frågor som rör medlemmar, rehabilitering och hjälpmedel.

Genom dessa möten och kontakter har vi lyft en rad viktiga frågor, exempelvis övergången till regional regi, förskrivning av vissa typer av hjälpmedel, utbildning om hjälpmedel, väntetider, omorganisationen, uppdragsutbildningen för synpedagoger, tillgänglighet samt bemötande.

Vid årets slut kan vi konstatera att det fortfarande finns flera utmaningar för syncentralen att hantera under kommande år och som vi behöver fortsätta att bevaka. Det är fortsatt långa väntetider. Verksamheten klarar i dagsläget inte vårdgarantin för vuxna, medan barnverksamheten uppvisar bättre resultat. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att vårdgarantin endast gäller nybesök. Alla övriga kontakter räknas som återbesök och omfattas inte av vårdgarantin. Syncentralen uppger att de i nuläget inte kan ta fram statistik över väntetider för återbesök, vilket innebär att vi saknar kunskap om hur dessa väntetider ser ut.

Efter att regionen återtagit driften av syncentralen har en omorganisation genomförts. Dels för att verksamheten ska passa in i Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) och den övriga rehabiliteringsorganisationen, dels för att hantera de långa köerna. Bland annat har syncentralen nu fler team än tidigare: ett team för barn, ett för unga vuxna, ett för vuxna i arbetsför ålder samt två team för seniorer, som är den största målgruppen. Verksamheten har även genomfört förändringar i lokalerna, utökat antalet bokningsbara tider och vidtagit andra åtgärder. Hittills har vi inte sett någon tydlig påverkan på brukare eller väntetider, men

syncentralen uttrycker förhoppningar om att förändringarna ska bidra till förbättringar på sikt.

Slutligen kan vi konstatera att det under året har kommit signaler från medlemmar samt andra aktörer inom syn, rehab och hjälpmedel om en försämrad kvalitet i rehabiliteringsinsatserna från syncentralen. Det gäller både rehabiliteringsinsatser och utbildningar om hjälpmedel. Vi kan i nuläget inte exakt identifiera vad dessa signaler beror på, men ser ett behov av att föra dialog med fler medlemmar om deras upplevelser och erfarenheter. Det är också värt att notera att några andra distrikt inom SRF har börjat rapportera liknande signaler. Detta kan möjligen vara tidiga tecken på konsekvenserna av den nationella bristen på synpedagoger.

Uppdragsutbildning synpedagoger

Under hösten hade vi ett möte med två handläggare från Hälso- och Sjukvårdsförvaltningen (HSF) som presenterade "Rapport avseende budgetuppdrag att utreda införandet av en uppdragsutbildning för synpedagoger". Bakgrunden till deras arbete är det budgetuppdrag som regionen tog fram efter Distriktets påverkansarbete gentemot politiker i Primärvårdsnämnden (PVN).

I rapporten förordar de att en distansutbildning för synpedagoger ska tas fram. Enligt rapporten är ett förslag från Syncentralen i Region Stockholm att flera syncentraler i Sverige går ihop och tillsammans arbetar för en upphandling av utbildning till synpedagog, exempelvis syncentralerna i Stockholm, Västra Götaland och Skåne.

3.3.2 Hjälpmedel

Samverkan med KommSyn och HSF

Under 2025 har vi fortsatt vår samverkan med Hälso- och Sjukvårdsförvaltningen (HSF) som är beställare av hjälpmedel, och KommSyn, som ansvarar för upphandling och kravställning av hjälpmedel. Syftet med samverkan är att säkerställa att användarperspektivet beaktas vid beslut och upphandlingar inom hjälpmedelsområdet.

Under året har vi haft flera möten med ansvariga för hjälpmedelsfrågor hos både HSF och KommSyn. Utöver att ta del av aktuell information om hjälpmedelsfrågor har vi diskuterat ett flertal viktiga områden med ansvariga tjänstepersoner. Exempel på frågor som behandlats är behovet av utökning och uppdatering av hjälpmedelssortimentet, konsekvenserna av Medical Device Regulation (MDR), samverkan

mellan KommSyn och syncentralen, tillgång till och information om hjälpmedelssortimentet, datorhjälpmedel samt problematiken kring ansvarsfördelningen mellan KommSyn och syncentralen vad gäller förskrivning, installation och utbildning i användning av datorbaserade hjälpmedel.

Samverkan kring hjälpmedelsfrågor är resurskrävande och utvecklingen går långsamt. Att HSF och till viss del KommSyn arbetar med hjälpmedel för hela funktionshinderområdet som en samlad helhet innebär särskilda utmaningar, eftersom synskadade utgör en relativt liten målgrupp och våra hjälpmedel inte alltid betraktas som livsavgörande, trots deras stora betydelse för självständighet och delaktighet.

Information om hjälpmedelssortimentet

Vi har arbetat med denna fråga under många år. Flera medlemmar upplever att de inte riktigt vet vilka hjälpmedel som finns tillgängliga, och att det är svårt att få information om dem. Det gör att de riskerar att gå miste om hjälpmedel som de egentligen behöver. Många berättar att de först fick kännedom om bra hjälpmedel genom andra synskadade, eller via besök hos hjälpmedelsföretag och mässor. Det tyder på att regionen behöver bli bättre på att genomföra behovsanalyser och att informera om olika hjälpmedel.

I diskussioner med regionen händer det ofta att HSF hänvisar frågan vidare till KommSyn och Syncentralen. KommSyn lägger ansvaret på Syncentralen och menar att det är deras uppgift att informera om hjälpmedel. Syncentralen, å sin sida, hävdar att de arbetar utifrån medicinska riktlinjer och därför inte kan ge bred information om olika hjälpmedel.

Regeringen har beslutat att samtliga regioner ska publicera sitt hjälpmedelsutbud via 1177. Region Stockholm har därför påbörjat arbetet med att lägga ut sina hjälpmedelslistor där. Först kommer hörselhjälpmedel, därefter följer synhjälpmedel. Det är ett steg i rätt riktning, även om inte alla typer av hjälpmedel kommer att finnas med på 1177. Regionen planerar att publicera hjälpmedel utifrån olika funktioner, med några exempel inom varje kategori. Till exempel, under funktionen "läshjälpmedel" kommer man att hitta några exempel på läsapparater. Enligt regionen är det för administrativt krävande att lägga ut hela sortimentet.

Hjälpmedelssortimentet

Hjälpmedelssortimentet i Region Stockholm har under de senaste åren minskat något. Minskningen beror huvudsakligen på två faktorer:

besparingskrav och införandet av MDR (Medical Device Regulation). Det är dock oklart hur omfattande denna minskning är. Vi har begärt statistik från KommSyn, men fått besked om att sådan statistik inte finns tillgänglig, vilket vi upplever som anmärkningsvärt.

MDR trädde i kraft år 2020, och riskerade att kraftigt påverka tillgången till synhjälpmedel. Distriktet lyckades då få till stånd ett undantag från MDR för synhjälpmedel under två år. År 2022 förnyades undantaget med ytterligare två år, och under innevarande år har regionen beslutat om en förlängning med tre år. Det innebär att undantaget nu gäller fram till 2028.

Idag är det endast synhjälpmedel som omfattas av detta undantag i Region Stockholm, vilket är ett resultat av det målmedvetna påverkansarbete som Distriktet bedrivit. Undantaget har varit avgörande för att bevara ett stort antal ADL-hjälpmedel som annars riskerat att försvinna från sortimentet. Tack vare detta har synskadade i Region Stockholm fortsatt tillgång till ett brett utbud av synrelaterade hjälpmedel.

Sedan 2020 har många större och mer kostsamma produkter MDR-klassats. Detta beror på att dessa produkter säljs inom hela EU och därmed måste uppfylla MDR-kraven. Samtidigt finns det fortfarande ett stort antal ADL-hjälpmedel som inte omfattas av MDR. Det är därför av stor vikt att undantaget kvarstår. Nästa steg i påverkansarbetet blir att verka för att undantaget permanentas.

3.3.3 Ögonsjukvård

Upphandling av specialiserad ögonsjukvård

Distriktet har haft dialog med Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) kring hur de ska sprida information till berörda patienter om kommande förändringar för specialiserad ögonsjukvård i Region Stockholm.

Förbättrad tillgänglighet på S:t Eriks ögonsjukhus

Vi har haft två brukarråd där vi drivit frågor kring tillgänglighet gällande sjukhusets lokaler. Till exempel att hissknapparna måste få en tydligare kontrast. Många av sjukhusets patienter har tagit upp att man har svårt att se hissknapparna.

Vi har även tagit upp att flaggskyltarna med rumsnummer ovanför dörrarna måste kompletteras med siffror bredvid dörren. På vårdavdelningen finns nu skyltar, men de måste kompletteras med punktskrift.

Övrigt

Vi har fortsatt lyft att sjukhuset måste informera mer om sina tillgängliga nummerlappsapparater med hörbart utrop vid mottagningarnas kassor.

S:t Eriks ögonsjukhus fyllde 35 år

Under S:t Eriks firande deltog vi med informationsbord vid två tillfällen. Vid ena tillfället pratade vi med besökare som var där för att gå på en föreläsning om Glaukom. Vid det andra tillfället var fokus att låta studenter och personal prova fingerad optik och prata om bemötande och ledsagning.

Distriktets ordförande höll en föreläsning för allmänheten om SRF, vilka frågor vi jobbar med och vad vi kan erbjuda medlemmarna.

S:t Eriks hade också en workshop som vi deltog i. Open Labs och Kungliga Tekniska högskolan (KTH) var med när vi tog fram ämnet för workshoppen. Den handlade om samhällsutmaningar när man har en synnedsetning. Exempelvis att det kan vara svårt att få information när informationen bara finns i svartskrift. Under workshoppen deltog anställda, studenter, med flera. Det var väldigt uppskattat att vi var där med vår erfarenhet av att själva ha olika synnedsetningar.

Insiktsutbildningar på S:t Eriks ögonsjukhus

Det har genomförts tre insiktsutbildningar för ny personal på sjukhuset. Vi fick även delta och ge feedback på deras egen interna utbildning på vårdavdelningen. En utbildning med fokus på gott bemötande och enkla tips till personalen om vilka behov man har om man har en synnedsetning till exempel att de måste berätta att de ställer in medicinen. Lätt att missa om man inte vet att den står på bordet.

3.3.4 Primärvård

Synrehabilitering för personer med lindrig synnedsetning

Under 2025 undersökte Distriktet frågan om primärvården bör ta ett större ansvar för rehabilitering av personer med lindrig synnedsetning. Med lindrig synnedsetning avses tillstånd där behovet av stöd går utöver vad som kan avhjälpas med vanliga läsglasögon.

Den äldre befolkningen i samhället ökar stadigt, och det är allmänt känt att många äldre får försämrad syn. Många av dessa har dock inte en så pass nedsatt syn att de kvalificerar sig för insatser från syncentralen. Trots detta är synnedsetningen tillräcklig för att de ska behöva stöd, råd och hjälp för att hantera sin nya livssituation. I dag kan personer få grundläggande rehabilitering och enklare hjälpmedel via primärvården, exempelvis vid benbrott eller ryggbesvär. På samma sätt menar vi att

personer med lindrig synnedstättning, som upplever begränsningar i sin vardag, bör kunna få rehabilitering och hjälpmedel via primärvården.

Vi har fått signaler från medlemmar och andra om att det i dag saknas en tydlig instans som kan erbjuda stöd till denna grupp. Vissa kommuner har syn- och hörselinstruktörer, medan många andra helt saknar sådana funktioner.

Frågan har lyfts med Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) och Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO). Vi har betonat behovet av att regionen erbjuder stöd till denna grupp, exempelvis i form av enklare rehabilitering och hjälpmedel. Regionen menar att detta redan ingår i primärvårdens uppdrag – att ge råd och stöd till personer med synnedstättning som inte omfattas av syncentralens insatser. Däremot förväntas dessa personer själva bekosta hjälpmedlen. Region Stockholm anser således att primärvården i dag har ansvar för att ge stöd till personer med synproblem som inte är aktuella för syncentralen.

För att få en tydligare bild av verkligheten har vi haft ett möte med Pensionärernas riksorganisation (PRO), som bekräftar att detta är ett problem och att många äldre med synnedstättning inte vet vart de ska vända sig för att få hjälp. Samtidigt menar PRO att det är svårt att bedöma hur utbrett problemet är.

Vi har även kontaktat Socialstyrelsen för att få statistik och annat faktaunderlag i frågan. Tyvärr erhöles inget konkret eller specifikt material som svarade mot vår förfrågan. Vi har tidigare även varit i kontakt med arbetsterapeuternas fackförbund, avdelningen för arbetsterapi på Karolinska Institutet samt allmänläkarnas förbund i Stockholm. Vår bild är att det i dagsläget saknas statistik eller underlag som direkt belyser denna problematik.

Efter ovanstående kontakter och arbete konstaterar vi att det saknas en tydlig bild av hur situationen faktiskt ser ut och om detta är ett omfattande problem. I syfte att få bättre kunskap om behoven planerar vi att fördjupa arbetet och undersöka frågan ytterligare under 2026.

3.3.5 Sjukvård

Samverkan med regionen

Under 2025 har regelbundna samverkansmöten genomförts med nyckelaktörer inom hälso- och sjukvården i Region Stockholm. Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) och Primärvårdsnämnden (PVN) är de politiska nämnder som ansvarar för stora delar av sjukvårdssystemet i

regionen. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) arbetar på uppdrag av de politiska nämnderna och ansvarar för att beställa och följa upp all vård i regionen. Patientnämnden är det organ som identifierar och pekar ut områden inom systemet där det finns behov av utveckling.

Distriktet har under 2025 träffat samtliga dessa aktörer regelbundet i syfte att lyfta in perspektivet från personer med synnedsättning inom deras respektive ansvarsområden samt att diskutera frågor som är viktiga för vår målgrupp, både inom rehabilitering och hjälpmedel samt hälso- och sjukvården i stort.

Under våra samverkansmöten med dessa aktörer har vi bland annat lyft frågor om digital rehabilitering, utökning av hjälpmedelssortimentet, tillgängliggörande av regionens digitaliseringsarbete, ledsagning i vården samt funktionshindersperspektivet i utredningar och beslut rörande sjukvården.

Dessa forum ger oss en mycket värdefull plattform för att föra in våra frågor och perspektiv inom hälso- och sjukvården i Region Stockholm, vilket också har bidragit till förbättringar för personer med synnedsättning i regionen. Samtidigt finns det fortfarande stora utvecklingsmöjligheter, vilket innebär att vi behöver fortsätta bevaka utvecklingen både inom och utanför dessa samverkansramar.

Ledsagning inom vården

Under 2025 fortsatte vi arbetet med ledsagningsfrågan. Målet var att regionen ska möjliggöra för personer med synnedsättning att förboka ledsagning vid vårdbesök, både i rollen som patient och som anhörig. Bakgrunden till arbetet är att många medlemmar har uttryckt att de upplever stora svårigheter att besöka vården på egen hand, särskilt vid stora sjukhus eller vid mindre mottagningar som är geografiskt utspridda i regionen. Med en sådan lösning skulle personer med synnedsättning kunna besöka vården mer självständigt, utan att behöva förlita sig på anhöriga eller volontärer.

I oktober 2024 nåddes en viktig framgång i frågan. Den styrande majoriteten i regionen beslutade då att, i enlighet med våra önskemål, inkludera ett uppdrag om att införa ledsagning för personer med synnedsättning inom vården i budgeten för 2025. Förvaltningens tolkning av uppdraget var att ledsagning skulle omfatta hela vården och inte enbart de stora akutsjukhusen. Förvaltningen bedömde dock att det var svårt att genomföra uppdraget under dåvarande år. Därför föreslogs att frågan utreddes och förbereddes under 2025, med målsättningen att

påbörja implementeringen under 2026. Detta innebar i sin tur att det tidigare planerade pilotprojektet i Nacka inte genomfördes under året.

Genom våra kontakter inom Region Stockholm har vi fått information om att förvaltningen har presenterat flera olika lösningar för ledsagning inom vården. Samtliga alternativ skulle innebära betydande kostnader på flera miljoner kronor för regionen. I våra möten med förvaltningen har vi även upplevt en oro och viss motvilja, vars orsaker är oklara. I våra kontakter med politiker och högre chefer inom förvaltningen har vi därför efterfrågat tydliga signaler till tjänstepersonerna om vikten av att detta arbete prioriteras.

Vi har under året också träffat den grupp av tjänstepersoner som arbetar med uppdraget vid flera tillfällen. Vid dessa möten har vi besvarat deras frågor, bidragit med förslag på utformning av ledsagningen samt rekommenderat andra regioner som kan kontaktas för erfarenhetsutbyte.

I december hade vi ytterligare ett möte med den tjänstepersonsgrupp som arbetar med ledsagningsfrågan. Under mötet informerades vi om att Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) har dialog med Södersjukhuset (SÖS) om ett eventuellt pilotprojekt under 2026, men att inget ännu är beslutat. Det framkom även att den politiska nivån vill se en ledsagningslösning så snart som möjligt, vilket vi bedömer ligger bakom denna öppning. I nuläget finns dock inga konkreta beslut, vilket innebär att vi behöver fortsätta bevaka frågan under 2026.

Tillgänglig och användbar sjukvård

Sedan 2024 har vi påbörjat ett nytt arbetssätt för att göra hälso- och sjukvården mer tillgänglig och användbar för våra medlemmar. Distriktet har sedan länge haft ett samarbete med HSF och Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO), men resultaten har tyvärr nått de enskilda vårdenheterna alltför långsamt.

Mot denna bakgrund har vi beslutat att ta direkt kontakt med olika vårdgivare för att föra dialog om tillgänglighet, bemötande och användbarhet – med särskilt fokus på patienter med synnedsättning. Under 2025 har vi haft dialog med Capio, Regionalt cancercentrum (RCC) och SÖS.

I början av året träffade vi Capios ledningsgrupp på nationell nivå. Där delade vi våra erfarenheter och perspektiv som patienter i deras vård, vilket öppnade för ett vidare samarbete på central nivå inom Capio. Under året genomförde vi insiktsutbildningar för de ansvariga för

capio.se med fokus på tillgängligheten i deras digitala tjänster. Vi har även samarbetat med Capio i framtagandet av en digital bemötandeutbildning som riktar sig till Capios ögonmottagningar i hela landet.

Vi har även haft kontakt med RCC, som ansvarar för både organiserad och opportunistisk cancerscreening samt för utskick av information och kallelser. Dessa kontakter har lett till flera insiktsutbildningar inom tillgänglig information, bemötande och fysisk tillgänglighet. Detta kommer förhoppningsvis att öka förståelsen för våra behov och förutsättningar.

I samma anda har vi inlett ett samarbete med SÖS. Vi har haft flera möten med ansvariga på sjukhuset där vi informerat om de utmaningar, svårigheter och brister som personer med synnedsättning möter vid besök på SÖS, både som patienter, anhöriga och medföljare. Dessa möten ledde till att vi tillsammans med SÖS genomförde två tillgänglighetsronder på sjukhuset, bland annat på ögonmottagningen. Under ronderna uppmärksammade vi brister i tillgängligheten och föreslog åtgärder för förbättring. Arbetet resulterade även i en insiktsutbildning för undersköterskor på ögonmottagningarna, vilken blev mycket uppskattad.

Våra kontakter med Capio, RCC och SÖS bedöms bidra till att hälso- och sjukvården i Region Stockholm successivt blir mer tillgänglig och användbar för personer med synnedsättning. Vi upplever att detta nya arbetssätt har gett konkreta resultat.

3.4 Kollektivtrafikfrågor

3.4.1 Färdtjänst

Färdtjänstverksamheten har i stort fortlöpt som tidigare år. De allra flesta bilarna kommer i tid, resenärerna är i allmänhet mer trygga och nöjda än i tidigare avtal och kommunikationen från Färdtjänsten fortsätter utvecklas. Utmaningar och problem tillstöter fortsatt, men via en god samverkan jobbar vi aktivt för att lösa dessa.

Tidpassning och resor

Tidpassningen har fortsatt sett god ut under året, precis som den uppmätta tryggheten och kundnöjdheten. Lokala utmaningar med tidpassningen har dock tillstött, främst från mars och framåt. Vissa har kunnat förbättras, medan andra inte blivit åtgärdade ännu. Vi rapporterar alla avvikelser som kommer till vår kännedom, för att Trafikförvaltningen (TF) ska kunna vidta lämpliga åtgärder i de fall där problem med sena bilar uppstår. Detta gör vi även i de fall vi får in rapporter om svårigheter

att beställa resa vid önskad tidpunkt. I de fallen tar TF emot våra rapporter och försöker balansera kvoterna av bilar vid lämpliga tider och platser, så att det ska gå att beställa resor vid samtliga möjliga avgångstider.

Cab online valde att byta taxametersystem i månadsskiftet februari till mars. Detta medförde en stor mängd problem, varav ett flertal rättats efter bland annat synpunkter från Distriktet. Kvar finns dock en problematik i att kontakta chaufförer som försökt ringa upp i samband med ankomst. Chaufförerna ringer från ett växelnummer, som inte går att ringa tillbaka till, vilket medför stora risker att missa sin bil i de fall där chaufför och resenär inte hittar varandra.

Nytt trafikplaneringssystem

En process att implementera ett nytt trafikplaneringssystem är inledd. Tanken är att det inte ska märkas på ett negativt sätt för den enskilde resenären, utan att det ska ge förutsättningar att genomföra ett antal positiva förändringar. I processen har vi även lyft arbetstagarperspektivet, där vi tänker att alla system måste vara möjliga att arbeta i även för en synskadad person. Förbättringar som diskuteras i sammanhanget är en effektiviserad samplanering och bättre kommunikation i samband med färdtjänstresorna. Vi ser gärna att information om vilken bil som kommer och var bilen befinner sig utvecklas och har vid ett flertal lämpliga tillfällen framfört detta. Eventuella förändringar kommer att ske tidigast 2028 – 2029.

Nytt färdtjänsttaxiavtal

Under hösten har vi lämnat synpunkter inför det kommande färdtjänsttaxiavtalet. Avtalet träder i kraft 1 april 2027, men vår möjlighet att tycka till ligger i förarbetet till upphandlingsunderlaget, så vi har redan nu lämnat en stor mängd åsikter. Åsikterna har vi samlat in genom bland annat lokalföreningar, påverkansnätverk och synpunkter som inkommit under årens lopp. Åsikter som vi lämnat är att kvoterna måste vara bättre balanserade så att bilarna räcker till även i rusningstid, att fortsätta försvåra för de som vill dumpa priserna och att lastgaller i kombibilar är viktigt vid samtliga resor, för allas säkerhet.

Färdtjänstkampanj

Riksförbundet bedriver en färdtjänstkampanj, som startade i oktober och pågår till april 26. Vår vinkel i kampanjen har varit att försöka påverka Region Stockholm att göra bedömningar av behovet av färdtjänst, så att tillstånd ges högre upp i synstatus än vad fallet är idag. Per 31-12-2025 har vi hunnit prata om Trafikanalys färdtjänstutredning vid ett

samverkansråd. Utöver detta har vi inlett planeringen av ett seminarium för tillståndshandläggare, för att diskutera bedömning av färdtjänstillstånd.

Resa med ledarhund

Vi har förbättrat situationen kring att resa med ledarhund i färdtjänsten. Numera ska inga rullstolsbussar få ledarhundskörningar. Detta gör att hundarna slipper en osäker resform. I de fall som det fortsatt kommer en rullstolsbuss är det någon form av felaktighet bakom detta. Däremot har vi inte nått någon framgång i frågan om lastgaller, då sådana är mycket sällsynt förekommande. Vår bild är att chaufförerna tar bort lastgaller när fordonsbesiktningen genomförts, för att tjäna lite plats för stort bagage.

Påverkansarbete

Vi har deltagit i samtliga samverkansråd, resursgruppsmöten och workshops som Region Stockholm arrangerat. Utöver detta har vi lämnat idéer om förbättringar, som färdtjänsten tagit i beaktande. Tillsammans med Srf Stockholms stad har vi lyft ett förslag om någon form av identifikationsmöjlighet för färdtjänstfordon, så att de vågar köra in överallt där de får, men där vanlig trafik inte får köra.

3.4.2 Allmän kollektivtrafik

Tillgängligheten i den allmänna kollektivtrafiken har sina utmaningar. Särskilt mycket utmaningar finns med den hörbara informationen inom busstrafiken. Ser vi åt det mer positiva hållet finns projekt för plattformbarriärer på en kommande tunnelbanelinje och där går arbetet framåt.

Busstrafik

Inom busstrafiken har den hörbara informationen haft stora utmaningar under året. Så väl informationen i och utanpå bussarna, samt vid busshållplatserna har haft svårigheter att hålla en acceptabel nivå. Särskilt stor har problematiken påstått vara i de södra länsdelarna, där ett antal nya bussavtal har inletts med bristfälliga eller obefintliga utrop inuti och utanpå bussarna. Vi har dock fått rapporter om att liknande förutsättningar råder även i andra delar av länet. En möjlig förklaring till varför denna försämring skett är att bussbolagen som kör numera är ansvariga för utrustningen som gör att utropen hörs. Trafikförvaltningens (TF) ansvar är innehållet i utropen. Tidigare ansvarade TF för både innehåll och utrustning. I resursgrupper och samverkansråd med TF har vi lyft problematiken och försöker hitta framkomliga vägar till en fungerande lösning.

Skyltarna på länets busshållplatser har under året blivit utbytta. I den processen har även nya pratorknappar satts upp. I mars träffade vi ansvariga från TF och framförde synpunkter, både om hörbarhet och synlighet. Bland dessa synpunkter var att skylten sitter för högt, vilket försämrar både hörbarhet och synlighet, samt sprider ljudet så att det riskerar att störa omgivningen onödigt mycket. Vi försöker ta reda på vad som hänt sedan vi lämnade synpunkterna, men per 31-12-2025 vet vi fortfarande inte hur våra synpunkter hanterats.

Pendeltåg

Pendeltågstrafiken har liknande förutsättningar som tidigare. Den manuella dörröppningen skedde som den brukar under sommaren. Vi arbetar vidare för att hitta någon form av kompromiss som gör att någon eller några dörrar öppnas, så att inte synskadade resenärer riskerar att missa sina tåg på grund av att de ej vet var dörren finns.

Tunnelbanan

Under sommaren var tunnelbanan mot Farsta strand avstängd från Skärmarbrink. Detta påverkade en stor mängd synskadade resenärer, då många bor och jobbar längs linjen. Enligt Trafikförvaltningens (TF) egna statistik gick resandet bra, medan vi fått rapporter om att busshållplatser för ersättningstrafik var ologiskt placerade, vilket ledde till att de var svåra att hitta, ersättningstrafiken ställde till ordningen inom busstrafiken och att informationen inte var på en rimlig nivå. Detta är erfarenheter som vi tar vidare inför framtida avstängningar.

I april tog vi med personal från TF och visade hur bristfällig den hörbara informationen är på de plattformar som har nyare skyltar i tunnelbanan. Insikten om att informationen inte hördes tillräckligt bra, eller i vissa fall inte alls, var viktig att de berörda parterna fick med sig.

Inom samverkan med Förvaltningen för utbyggd tunnelbana har vi inlett diskussioner om vad som blir viktigt när självkörande tåg ska införas på den framtida linjen mellan Fridhemsplan och Älvsjö. Även plattformsbarrärer har diskuterats i detta forum, då dessa är en förutsättning för att kunna ha självkörande tåg.

Övrig spårtrafik

Vi har haft tillfälle att lyssna på en dörrstängningssignal på Roslagsbanan, där den tidigare signalen störde boende i omgivningen. En signal, mer lik den som finns när tunnelbanan stängs, var förslaget vi fick höra. Den nyare signalen var mer behaglig att lyssna på och mindre stressig att hantera. I samband med detta lyfte vi även frågan att varje

dörr som går att öppna borde ha en aktiverad signal, som gör att det går att höra var dörren finns.

Sjötrafik

I juni genomfördes en resa med ett par olika båtlinjer, för att titta på delar av tillgängligheten i sjötrafiken. Det finns brister och utmaningar på många platser i sjötrafiken, men svaret blir att utmaningen är att kajer och bryggor ägs av privatpersoner, kommuner och i vissa fall lokala vägföreningar, så det är de som måste godkänna och mest troligt säkerställa att tillgängligheten är god vid kajer och bryggor.

Påverkansarbete

Vi har deltagit vid samtliga resursgrupper och samverkansråd som arrangerats av Region Stockholm. Utöver detta har vi arrangerat några möten för en förbättrad hörbar information inom både busstrafiken och tunnelbanetrafiken.

3.5 Kultur

Samverkan Kulturförvaltningen

Vi har haft flera möten med personer från Kulturförvaltningens kommunikationsavdelning samt från Länsmusét (som ligger under Kulturförvaltningen). Fokus under mötena har varit deras syntolkade informationsfilmer, alternativa bildtexter och annat som handlar om digital tillgänglighet för synskadade. Vi utgick från deras respektive webbplatser. En viktig del var att få Kulturförvaltningen Play, deras webbplats med filmer, användbar och tillgänglig för skärmläsare. Vi hade redan året innan upptäckt att den var otillgänglig. Vi slutet av året hade det företag som gjort Play-sidan ändrat vilket gjorde att den nu är tillgänglig för synskadade.

Länsmusét har under året tagit fram en ny webbplats som går i linje med Region Stockholms webb och som vi granskade ur ett synskadeperspektiv. Eftersom Länsmuséts filmer inte är syntolkade lyfte vi denna brist och önskade att de lägger till syntolkning till filmerna. Vi återkopplade även på tjänsten Besökskarta vilket resulterade i att den ändrades så synskadade lättare kan använda den.

Efter att vi upptäckt att en bok i pdf-format om konsten på Södersjukhuset var svårläst kontaktade vi ansvariga och påtalade problemet. Ansvarig var med på ett möte där vi visade hur vi använder våra hjälpmedel och förklarade varför det är viktigt att förstå att det finns olika sätt att ta till sig information.

För att säkerställa att Kulturförvaltningens portal för ansökan om verksamhetsbidrag eller utlysningar är tillgängliga testade vi två olika

ansökningsförfaranden. Vi bjöd in en ansvarig från Kulturförvaltningen för att granska tillsammans med oss. Vi gick igenom en ansökan och såg då att där fanns vissa problem, något medarbetaren noterade och lovade åtgärda.

Övrigt

Under året återupptog vi kontakten med Dramaten. De hörde av sig och informerade om att de ville börja syntolka några föreställningar. Vi återkopplade på för- och nackdelar med förinspelad syntolkning respektive livesyntolkning. Vi tipsade även om den syntolkningsapp som Svenska Teatern i Helsingfors använder för syntolkning av teaterföreställningar. Vi testade denna lösning på plats i Helsingfors under hösten och hade även ett möte med deras tillgänglighetsansvariga för att få mer information om appen och hur de jobbar med tillgänglighet för synskadade. Dramaten livesyntolkade "Så tuktas en argbigga" i november och vi lånade ut vår syntolkningsutrustning till de. Vi spred information om syntolkningen i våra kanaler och hade ett uppföljande möte med deras ansvariga där vi gjorde en gemensam utvärdering.

Då vi under våren såg att Konserthuset skulle starta ett ungdomsråd spred vi informationen i våra kanaler. En ung person med synnedläggelse antogs till rådet och vi blev kontaktade av Konserthuset för en insiktsutbildning. Vi pratade generellt om bemötande och deltagarna fick testa fingerad optik och vit käpp.

I december deltog vi i ett möte med Sveriges television (Svt) som Synskadades Riksförbund (SRF) höll i, temat var syntolkning och tillgänglighet. Vi träffade även Utbildningsradion (UR) tillsammans med SRF och Unga med synnedläggelse (US). Tema var även här syntolkning och digital tillgänglighet. Slutligen fick vi besök av en person som jobbar på Svt och som utbildar sig till syntolk på Fellingsbro folkhögskola. Vi pratade syntolkning, hur vi jobbar med det och generella tips och önskemål kring syntolkning inom såväl tv som teater och på muséer.

3.6 Arbetsmarknad

Den stora händelsen inom arbetsmarknadsområdet är att vi under tidig höst, tillsammans med DHR (Funktionsrätt och Delaktighet, Handlingskraft, Rörelsefrihet – Förbundet för ett samhälle utan rörelsehinder), ställde en skrivelse till regionstyrelsen om att starta ett samverkansråd om arbetsmarknadsfrågor. Främst skulle frågorna handla om Region Stockholm som arbetsgivare, men även arbetsmarknadsfrågor inom regionen i den mån dessa går att påverka den vägen. Svaret blev att regionstyrelsen vill göra det arbetet inom

ramen för regionstyrelsens samverkansråd. Vi har ännu inte hunnit följa upp frågan med frågor om hur det konkret ska gå till.

Ett internt arbetsmarknadsnätverk är uppstartat. Nätverket har lyft en lång rad idéer, där vi är i färd med att undersöka vad vi kan göra och hur vi kan göra det.

3.7 Tillgänglighet

3.7.1 Fysisk tillgänglighet

Tillgänglighetsvandringar på sjukhus

Vi har fortsatt med att besöka akutsjukhus för att göra tillgänglighetsvandringar tillsammans med personal från Locum och personal från sjukhusen. Det som vi bland annat tittar på är skyltning, belysning, färgsättning och ledstråk. Stort fokus läggs på hur det går att ta sig in på sjukhuset och fram till informationen i huvudentrén och på akuten. Vi har besökt Södertälje sjukhus, Södersjukhuset (SÖS), Norrtälje sjukhus och Danderyds sjukhus (DS).

Vi har även tittat på sjukhusens nummerlappssystem och kan konstatera att det inte finns något med hörbara utrop. På vissa ställen finns en knapp för personer med synnedsättning på nummerlappsapparaten men de är inte taktilt markerade. Om man trycker på den får personalen ingen information från systemet om att man valt knappen för personer med synnedsättning. På ett ställe hade man en QR kod för en digital kö som alternativ. Den fungerade med iPhones inbyggda skärmläsare Voiceover men lösningen kräver att man är digital och vet att apparaten har en QR-kod.

Övrigt

Locums samverkansråd fick bedöma skyltarna i regionens skyltupphandling.

På samverkansrådet har vi ställt frågor kring Boverkets nya byggregler. Vi har även lyft våra tillgänglighetsvandringar på sjukhusen och de fynd vi hittat.

Vi besökte Södersjukhusets ögonmottagning för att titta på tillgängligheten tillsammans med ansvariga från mottagningen.

3.7.2 Kommunikativ tillgänglighet

På många av de samverkansråd vi deltog i lyfte vi vikten av att kunna kommunicera med regionen på önskat sätt. Det betyder att fler kommunikationsvägar än de digitala måste finnas kvar, exempelvis

möjlighet att ringa och få prata med en fysisk person. Det kan även handla om att få patientinformation och liknande i digital form istället för på papper.

I april höll vi en insiktsutbildning för verksamhetsstöd kommunikation på Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO). Vi berättade om olika informationssätt som synskadade använder, vikten av parallella informationskanaler och att alla digitala kanaler ska följa aktuella tillgänghetslagar.

3.7.3 Digital tillgänglighet

Regionens e-tjänster

I början av året kom ett par ansvariga för regionens e-tjänst Alltid öppet till oss för en workshop. Vi visade på problem och förbättringsmöjligheter för både gravt synskadade och synsvaga, både i mobiler och på dator. Workshopen var väldigt givande för båda parter och vi anordnade därför en workshop till i slutet av året med samma upplägg.

Vi har även uppmärksammat Patientnämnden på att deras webbformulär, där man anmäler missnöje med vården, inte var helt tillgängligt för synskadade. De tog till sig inputen och skulle säkerställa att formuläret blev användbart.

När regionen informerade om att de framöver ska implementera det nya journalsystemet Cosmic undersökte vi om våra handläggarkollegor runt om i landet hade erfarenheter kring Cosmics tillgänglighet. Vi fick information om att det fanns problem för både gravt synskadade och synsvaga användare, något vi uppmärksammade Region Stockholm på. Vi hade även ett möte med ett par ansvariga personer där vi lyfte vikten av att göra tillgängligt från början i journalsystemet, att kravställa gentemot företaget som tagit fram journalsystemet. De fick sedan en digital insiktsutbildning där vi visade hur vi använder våra hjälpmedel och förklarade varför ett journalsystem måste vara användbart för synskadade, både patienter och arbetstagare. En liknande utbildning hölls för kommunikatörer på vårdföretaget Capio under hösten.

Under året har vi även tillgänglighetstestat Hälso- och Sjukvårdsförvaltningens (HSF) ansökningsformulär samt återkopplat på regionstyrelsens ansökningsportal för intressepolitiskt bidrag. Båda hade tillgänglighetsbrister för vår målgrupp vilket vi har lyft till ansvariga.

Digitala barnbarn

Satsningarna på verksamhet och aktiviteter för synskadade, som gjorts inom ramen för Distriktets medlems- och organisationsprojekt, gick i samband med årsskiftet över till att bli en del av ordinarie verksamhet. Till exempel genom att stötta synskadade till att bli mer digitala, med

olika insatser. En sådan har varit samarbetet med Synskadades Riksförbunds Digitala barnbarn, se mer under avsnittet [5.2 Informations- och medlemsträffar](#), Rubriken "Under årets lopp – Digitala barnbarn".

Övrigt

Under Almedalsveckan deltog vi i en paneldebatt på temat Digital inkludering som anordnades av Länsstyrelsen.

I slutet av året anordnade Länsstyrelsen i Stockholm tillsammans med oss två träffar för synskadade på temat Digital inkludering och betaltjänster. Träffarna hade 22 respektive 23 deltagare. Med på träffarna var flera banker, samt Kivra, Apple och BankID. Företagen berättade kort om vilka tjänster de har och de synnedsetta deltagarna fick sedan hjälp med sina mobiler av synskadade handledare. Både deltagarna och företagen var mycket nöjda och alla fick lära sig om varandra, ge tips och visa på svårigheter och möjligheter.

3.8 Insiktsutbildningar

Vi har fortsatt med våra insiktsutbildningar. De är anpassade efter målgruppen och innehåller oftast både teori, berättelser med synskadades egna erfarenheter samt ett praktiskt moment där deltagarna själva får prova hur det är att ha en synnedsettning. Deltagarna uppskattar att få träffa personer med synnedsettning som själva berättar med koppling till vad de jobbar med och ger svar på deras frågor. De lyfter också fördelen med att vi erbjuder dem att prova på att själva ha en synnedsettning. Vi får ofta höra att vi ger ett varmt intryck som får gruppen att känna sig bekväm och det leder till att man själv vågar prova och ställa frågor.

Efter sommaren höll vi två insiktsutbildningar för Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) och Primärvårdsnämnden (PVN). Att träffa politiker tycker vi är mycket viktigt.

Vi har fortsatt med insiktsutbildningar för personal som arbetar på Locum. I år fick vi även ge en utbildning för Locums styrelse.

Vi har utbildat personal på Trafikförvaltningen (TF), SL tillgänglighet, biljettkontrollanter, ordningsvakter i kollektivtrafiken, SJ Stockholmstågs egna utbildare. Vi har även varit med och gett feedback på SJ Stockholmstågs interna utbildning.

När det gäller ögonsjukvård har vi utbildat personal på S:t Eriks ögonsjukhus och personal på Södersjukhusets (SÖS) ögonmottagning.

Vi hade ett informationsbord på scouternas dag där vi även ansvarade för en station i en tävling. Det var 500 barn som deltog. Många barn och anhöriga passerade oss.

Vi har deltagit i utbildningsgruppen som genomförde inlevelseövningar på BFABs grundutbildning i tillgänglighet.

Capios kommunikationsavdelning var hos oss för att se hur vi tar oss fram på hemsidan och appen med våra hjälpmedel. Uppskattat besök.

3.9 Övrigt påverkansarbete

Information om Distriktets arbete, aktiviteter och nyheter har under året spridits via hemsidan och via sociala medier, till största del via Facebook men även till viss del via LinkedIn.

SRF Stockholm Gotlands Facebook har idag 823 följare, motsvarande för Linkedinsidan är 110 följare.

Under året genomfördes även ett par viktiga hemsideförändringar. I början av året inleddes ett webbprojekt, för att under sommaren kunna publicera Distriktets nya hemsida.

Vid månadsskiftet augusti – september lanserades den nya hemsidan genom Synskadades Riksförbunds webbplattform och i samband med detta fick den automatiskt även ett nytt utseende och tillgängligare funktioner. Det innebar dessutom att Distriktets hemsida fick en ny webbadress.

4. Organisatoriskt arbete

4.1 Ordförandekonferenser

Under året har tre ordförandekonferenser anordnats. Det är viktiga tillfällen för utbyte av information om SRF Stockholm Gotlands respektive lokalföreningarnas intressepolitiska arbete, aktiviteter för synskadade och organisatorisk och administrativ information, som är viktig för alla att känna till.

De som bjuds in är ordföranden från Distriktets lokalföreningar, verksamhetsrevisorer, valberedning, Unga med synnedläggelse Stockholm (USS) och Distriktets styrelse. Dessutom bjuds även representanter för trivselgrupper, från de kommuner där SRF Stockholm Gotland inte har lokalföreningar.

4.2 Lokalföreningsstöd

Lokalföreningarnas behov av stöd ser olika ut. Vi hjälper exempelvis till med att annonsera aktiviteter och göra utskick av vår- och höstprogram.

Det finns också bärande administrativa arbetsuppgifter såsom att sköta medlemsregistret och arkivera årsmöteshandlingar, som vi inte kan förvänta oss att lokalföreningarna ska kunna göra själva. SRF Stockholms stad är ett undantag då den föreningen har ett eget kansli, samt SRF Gotland, vars många aktiva funktionärer sköter allt administrativt arbete.

5. Medlemsverksamhet

5.1 Inledning medlemsverksamhet och informationsarbete

För personer med synnedsättning är det särskilt betydelsefullt att få möjlighet att delta i aktiviteter tillsammans med andra i liknande situation. Detta lyfts också ofta fram som ett viktigt skäl till att delta på olika aktiviteter hos oss.

Våra prova-på-aktiviteter har till exempel varit mycket uppskattade. Detta år har vi erbjudit yoga, skateboard och fäktning. Det är några exempel på aktiviteter som ger deltagarna möjlighet att utmana sig själva, stärka självförtroende och utforska sina egna gränser. För seende är det ofta en självklarhet att kunna delta, medan det för synskadade eller helt blinda personer inte alltid är lika tillgängligt.

Att få delta i aktiviteter som annars är omöjliga för synskadade att vara med på bidrar också till gemensamma referensramar med seende. Detta är en viktig del i arbetet för ett mer inkluderande samhälle för personer med synnedsättning.

Vår barn- och ungdomsverksamhet fortsätter att utvecklas och når allt fler. Barn och unga med synnedsättning går idag oftast i integrerade skolklasser och får därför mer sällan möjlighet att möta andra jämnåriga med liknande erfarenheter.

Nya kontakter har etablerats med Djurgårdens IF Fäktförening, samt Mälärhöjdens IK Fotboll (Arvsfondsprojektet 65 plus-a-side).

5.2 Informations- och medlemsträffar

14 januari – Öppet hus

För första gången bjöd SRF Stockholm Gotland in till ett Öppet hus på Distriktets kansli. 40 deltagare kom, många av dem var medlemmar som tidigare inte deltagit i verksamheten. De fick ta del av information om Distriktets intressepolitiska arbete, medlemsverksamheten och det redaktionella arbetet. Det bjöds även på fika. Distriktets styrelse och

kansliets personal var också med och arbetade under eftermiddagen och kvällen.

16 februari – Djurönäset

I februari var 11 deltagare, sex medföljare, två ledsagare och en personal på Djurönäset för att besöka deras SPA och för att äta en brunch i restaurangen. En väldigt uppskattad aktivitet. Många uppskattade möjligheten att få gå på SPA, tillgång till ledsagning och kunna träffa gamla och få nya vänner.

26 februari – Diskrimineringsombudsmannen

I samarbete med Förbundet Sveriges Dövblinda (FSDB) anordnade SRF Stockholm Gotland en informationskväll med Diskrimineringsombudsmannen (DO). Över 40 personer fick höra om DO:s roll och uppdrag, diskrimineringslagens skydd samt hur och vad man kan anmäla till DO.

9 april – Prova-på skateboard

Då intresset visade sig stort för att prova skateboard under föregående år, så genomförde vi även detta år ett liknande evenemang. Kvällen den 9 april besökte vi en skateboard-park i Hammarby sjöstad (Fryshuset). På plats fanns tre instruktörer. I år samarbetade vi med Parasportförbundet Stockholm och Unga med synnedsättning Stockholm (USS). De förstnämnda ansvarade för fiket, de sistnämnda för att ordna ledsagare. Distriktet ansvarade för kontakten med skateboard-hallen, samt hyran för denna.

Antalet deltagare var 17 personer. Deltagarna bestod av två barn mellan 11–18 år, sex vuxna mellan 18–31 år samt sju vuxna mellan 31–61 år. Utöver deltagarna fanns två ledsagare på plats samt en representant från USS, en från Parasport Stockholm samt en från Distriktet.

14 maj – Naturvandring i Tyresö slottspark

Tyresö kommun och dess naturguide erbjöd en lättvandrad och syntolkad guidning i slottsparken – en av Sveriges äldsta engelska parker från 1700-talet. De elva deltagarna fick lukta, känna och smaka på diverse växter och blad. Turen avslutades vid havet och Café Notholmen, där den som ville kunde äta lunch eller fika.

21 maj – Prova på yoga

Yoga är ett utmärkt sätt att varva ner från vardagens tempo och hitta lugn, balans och närvaro. Under ledning av en van och engagerad yogainstruktör fick de 12 deltagarna, vilket var lokalens maxantal,

möjlighet att prova på olika mjuka rörelser, positioner och enkla andningsövningar.

Maj – Hockey VM

Under Hockey VM i Stockholm gick vi på en syntolkad match mellan Sverige och Slovenien. Innan matchen åt vi middag på O´Learys. Vi hade 20 platser med syntolkning. Det här var ett samarbete med Svenska hockeyförbundet.

Maj-Juni – Skapa i papier maché

Det här var en uppskattad helgkurs där kursledaren guidade åtta deltagare i hur man arbetar tredimensionellt i papier maché, både med färdiga former och fritt experimentellt.

14 juni – Stadsvandring i Gamla stan

Intresset av att delta i en historievandring i stadsdelen, som speglar Sveriges historia, var så stor att vi anordnade två tillfällen. Totalt deltog 30 personer.

Vandrarna gick genom trånga gränder, över händelsemättade torg, förbi viktiga monument, palats och slott, och fick höra om utvecklingen från medeltiden ända in i modern tid.

20 september – Prova på fäktning

Den 20 september så provade vi på sporten fäktning i samarbete med Djurgården IF Fäktförening. Sju deltagare träffades i ett särskilt utrustat rum i Hjorthagshallen. På plats fanns personal från fäktföreningen, en representant från Distriktet samt en av Distriktet anlita medhjälpare/stödperson. Deltagarna var i åldern 30–90 år, men det stora flertalet var i åldersspannet 50–60 år.

27 september – Synforum

I september genomförde vi ett Synforum för första gången, en dag full med olika aktiviteter och föreläsningar. Ett ställe där man kan bredda sina kunskaper, ha kul och träffa nya och gamla vänner. Vi försökte sätta ihop ett program som skulle locka alla åldrar, barndomssynskadade, nysynskadade eller anhöriga. Synforum besöktes av ca 150 personer.

Punkter från programmet:

- Sinnesjakt (tävling).
- Information och frågestund från Regionalt cancercentrum om hemtester.
- Synhjälpmedelsutställning.
- Förstahjälpen-kurs för barn och ungdomar.
- Föreläsning om RayBan Meta glasögon.

- Föreläsning om GO Box (anpassad text på tv).
- Information från Parasport Stockholm.
- Hemberedskapskurs utomhus.
- Föreläsning av Post- och telestyrelsen om Tillgänglighetsdirektivet.
- Föreläsning om att fota med mobilen som gravt synskadad.
- Deltagare fick påbörja ett konstverk för att uppmärksamma att punktskriften fyller 200 år, i år.
- Information om lämpliga sällskapsspel.

Synforum avslutades med en pub i restaurangen, som ligger i samma hus. Ett sätt att umgås med gamla vänner eller få nya vänner.

19 oktober – Syntolkad operaföreställning

I samarbete med Syntolkning Nu så besökte Distriktet den 19 oktober en syntolkad föreställning av operan Tosca. De elva deltagarna var i åldrarna 14–92 år. Med under aktiviteten fanns en syntolk, en representant från Distriktet samt en medhjälpare/stödperson anlitad av Distriktet.

27 november – Kriget i Ukraina – så har det förändrat Europa och oss

En kväll i november höll den välkände journalisten och författaren Stig Fredriksson en högaktuell föreläsning. Han gav en fördjupande bild av Putin och varför anfällskriget i Ukraina berör även oss i Sverige. Föreläsningen hölls i samarbete med Förbundet Sveriges dövblinda (FSDB) och 38 personer satt i publiken.

1 december – Fota med mobilen

Att fota med mobilen och lägga upp bilder på sociala medier är ju något som även synskadade vill kunna göra, men även att kunna få beskrivet för sig vad andra lagt upp för bild. Nu kan gravt synskadade personer ta en bild själv med mobilen, få bilden beskriven med hjälp av en app och sedan lägga upp bilden på sociala medier. I december deltog sex personer på en kurs där de fick lära sig att ta en bild, ta reda på vad det är man har fotat och sedan lägga upp den på sociala medier. Kursen var väldigt uppskattade och det finns ett stort intresse att läsa sig mer. Sex personer deltog, vilket var max antal för denna kurs.

6 december – Konstverk – punktskriften 200 år

I december träffades nio personer för att slutföra det alfabet i punktskrift som vi påbörjade under Synforum. Deltagarna skapade en tavla med en bokstav på i punktskrift med ett tillhörande föremål som började på den bokstaven.

Under årets lopp – Digitala barnbarn

Det digitala utanförskapet bland synskadade är stort. Därför har Synskadades Riksförbund (SRF) haft ett projekt där personer över 65 år får hjälp av en ung vuxen att lära sig sin telefon/dator/ipad. SRF Stockholm Gotland samarbetade hela året med SRF. Distriktet marknadsförde på olika sätt projektet och bidrog med hela 39 deltagare, som fick enskild undervisning. Behovet bland synskadade och den positiva responsen från de som valt att delta, har varit överväldigande. Under hösten 2025 beslutades att projektet skulle övergå till permanent verksamhet från årsskiftet.

Vilande föreningar

Distriktet ansvarar för aktiviteter för synskadade personer i vilande föreningar. Det gäller Nacka-Värmdö och Södertälje-Nykvarn.

I Nacka har samarbetet med kommunens syn- och hörselinstruktör fortsatt. Under året har det varit åtta trivselträffar, där deltagarna har utbytt råd, tips och erfarenheter. I snitt har det varit 5–6 personer/träff.

Trivselgruppen på Värmdö har genomfört nio träffar. Träffarna har haft olika teman. Bland annat har gruppen fått besök av Syskonbandet, representanter från det nya kulturhuset, Distriktets intressepolitiska handläggare som har berättat om och svarat på frågor om Syncentralen och KommSyn, samt ätit både sommarlunch och julbord. Mellan 13–15 personer har varit på dessa träffar.

5.3 Barn-, ungdoms- och föräldraverksamhet

1 februari – Besök på lekland

Den 1 februari så deltog 32 barn och föräldrar vid aktiviteten Besök på Leos lekland. Aktiviteten riktade sig till familjer där någon i familjen har en synnedsättning. Distriktet abonnerade leklandet efter ordinarie stängningstid. En anställd vid Distriktet deltog, samt tre medhjälpare/stödpersoner.

29 mars – Prova-på-läger

Den 29 mars deltog fyra barn samt fem föräldrar vid ett endags prova-på-läger på Kärsögården. Det blev visning av lägergården, lunch samt en gemensam aktivitet. Föräldrarna fick information om Distriktets lägerverksamhet, samt chans att ställa frågor utan att deras barn var med. Vid lägret deltog tre lägerledare (varav en arabisktalande) samt en personal från Distriktet. Syftet med dagen var att nå barn i åldern 6–12 år som ännu inte deltagit vid våra sommarläger, och att dessa sedan skulle anmäla sig till Kärsölägret.

Ingen av de barn som deltog vid prova-på-lägret deltog sedan på Kärsölägret, men det finns inget som säger att de inte kommer att delta under kommande år. Ett barn var fortfarande för ung för att delta vid Kärsölägret. Ett barn kände sig ännu inte redo att sova borta från sina föräldrar, och i ett fall var det föräldrarna som var tveksamma om lägret var rätt just för deras barn.

Sommarlägren

Planeringen av sommarens två läger, Kärsölägret och Gotlandslägret, pågick hela våren, med bokning av lägergårdar, transporter och intervjuer med presumtiva lägerledare.

Den 24 maj ordnades lägerledarträff på kansliet. Sex personer skrev på avtal för att arbeta som lägerledare. Ytterligare en lägerledare med egen synnedsättning rekryterades under juni månad, men i övrigt så var rekryteringen klar i slutet på april.

Kärsölägret

Den 15–19 juni genomfördes ett sommarläger för barn på Kärsögården i Stockholm. På lägret deltog sju barn i åldern 9–12 år, samt fem lägerledare, varav en fast anställd lägeransvarig.

En förmiddag ägnades åt inomhusklättring på klättercenter. En eftermiddag besökte vi en vikingaby där deltagarna fick baka eget bröd. En annan dag fick vi lära oss om ledar- och assistanshundar, och de barn som ville fick testa att gå med en assistanshund i sele. Denna aktivitet hölls av en dressör av ledar- och assistanshundar samt en ledarhundsförare.

Vi hann även med bad, kanotpaddling, glassprovning och allsång. En instruktör med egen synnedsättning bjöds in till lägret för att ansvara för aktiviteten Improvisationsteater, samt att barnen fick spela in en egen låt via ljudprogrammet Hokusai.

Deltagarna uppmuntras att klara saker på egen hand, och i år fokuserade vi lite extra på att alla deltagare på ett självständigt sätt ska kunna orientera sig på lägergården.

Vi hade flera individstärkande inslag för att ökad balans, kroppskontroll och självständighet, bland annat förflyttning i oländig terräng vid till exempel skogsutflykten. Att prova nya saker, som till exempel att klättra

på klättervägg kan kännas nervöst för en del, men kan få individen att växa.

Vi hade i år med ett urval berättelser på punktskrift, som vi fått i gåva av föreningen Punktfamiljer. De böcker Distriktet har sedan tidigare riktar sig främst till yngre barn än de barn som deltar på Kärsölägret. Vi fokuserade lite extra på punktskriften då Braille skapades för 200 år sedan. Några barn ville läsa och/eller höra en ledare läsa högt innan det var dags att sova.

Traditionsenligt blev det fest sista kvällen, och även midsommar i miniatyr innan lägret avslutades.

Vi fick besök av taltidningarna Pop-Corn och Läns- och Riksnytt.

Flera lägerledare har en egen synnedsättning, och fungerar tillsammans med seende ledare, som förebilder för deltagarna.

Precis som vid förra året bedömdes lägerledartätheten behöva vara hög av flera skäl. Några barn har till exempel ytterligare funktionsnedsättningar utöver sin synnedsättning, Behovet av en stor ledargrupp var dock inte riktigt lika stort som befarat. Det stora antalet ledare möjliggjorde att vi i år kunde fokusera extra på de barn som behövde extra träning i orientering.

För att synliggöra lägerverksamheten lades en lägerdagbok upp på Distriktets Facebook-sida. Här publicerades varje dag text och bilder från lägret.

Gotlandslägret

Den 5–11 augusti genomfördes åter igen ett sommarläger för ungdomar på vandrarhemmet Grannen i Lärbro på norra Gotland. På lägret deltog nio synskadade ungdomar i åldern 12–17 år, och sex ledare (varav en fast anställd som lägeransvarig).

Med hyrda minibussar gjorde vi utflykter på ön. Precis som förra året blev det ett uppskattat besök på Fårö krukmakeri, där vi drejade keramik. Under veckans gång arbetade vi även med en lägerskultur i lera, snäckor, sten och sand.

Vi besökte Marias hästeri på södra Gotland. De flesta av ungdomarna hade endast liten erfarenhet av hästar, men trots detta fick de ta stort eget ansvar för att rykta, sadla och tränsa sin häst. Stallets personal

visade stort förtroende för gruppen och lät ungdomarna prova själva först, för att vid behov fråga om hjälp. I ridhuset provade gruppen sedan att rida i olika gångarter, och att följa olika formationer.

Under besöket på Medeltidsveckan tog vi del av ett tornerspel, som blev mycket lyckat då speakern, medvetet eller omedvetet, syntolkade vad som skedde på arenan. Även besöket på hantverksmarknaden uppskattades av ungdomarna, och många köpte med sig kläder och smycken.

Vi hade även möjlighet att göra spontana utflykter. Till exempel så vi fick vi nys om en spännande hängbro, hängandes över en slags canyon skapad av ett cementföretag. Denna hängbro ville vi förstås prova att gå över!

Under lägret lägger vi stor vikt vid att deltagarna ska få chans att röra på sig fysiskt, och att vara mycket utomhus. I år genomfördes femkamp, fyspass och yoga, samt förstås bad i såväl havet som bassäng.

Lägret är ett värdefullt tillfälle för synskadade barn och ungdomar att umgås med andra unga i samma situation, och det finns därför tid varje dag att bara vara på lägergården, för att till exempel spela spel, pyssla eller vila på rummet.

Precis som vid Kärsölägret läggs en lägerdagbok med text och bild upp på Facebook.

29 november – Lägeråterträff

Lördagen den 29 november genomfördes en lägeråterträff på en matlagningsstudio på Lidingö. Träffen riktade sig till deltagare och ledare på både Kärsölägret och Gotlandslägret. Totalt deltog 15 barn/ungdomar och åtta ledare, som tillsammans lagade pizza.

6 december – Julpyssel

Lördagen den 6 december bjöd vi för tredje året i rad in till vårt julpyssel. Vid aktiviteten deltog tio barn mellan 2–11 år, samt elva föräldrar, det vill säga 21 deltagare totalt. Aktiviteten riktar sig till alla medlemmar, och alla åldrar, men denna gång var det endast barnfamiljer som deltog. En personal från Distriktet fanns på plats, samt tre medhjälpare.

Skapa julkrans

I anslutning till julpysslet den 6 december så fanns det även chans att skapa en julkrans, en aktivitet ledd av en hantverkspedagog. Vid denna aktivitet deltog åtta deltagare.

Träffar för synskadade föräldrar

Den 8 mars så deltog fem personer vid en träff för synskadade föräldrar på ett kafé på Södermalm. Syftet med träffen var att undersöka intresset för att återstarta aktiviteter för målgruppen synskadade föräldrar. Det finns i samhället få möjligheter för synskadade föräldrar att diskutera och utbyta erfarenheter, då målgruppen är för liten och geografiskt utspridd för att det ska finnas till exempel samtalsgrupper på BVC. Syncentralen erbjuder endast behovsprövad verksamhet för målgruppen, och inte alla föräldrar känner till vad Stockholms syncentral erbjuder. Vid träffen närvarade en personal från Distriktet.

Deltagarna önskade en lekträff för hela familjen som en första aktivitet, och denna genomfördes den 4 april. Fem synskadade föräldrar med tre partners, samt fyra barn för en lekträff. Träffen inleddes med lek och pyssel på kansliet, och avslutades i en lekpark. Vid aktiviteten deltog en personal från kansliet, samt två ledsagare.

Lördagen den 29 november var det dags för årets sista träff, i form av ett djurkalas på Eolshälls 4H-gård. Efter att ha hälsat på får, händer och kaniner var det dags för fika och fiskdamm. Deltagarna bestod åtta vuxna och fyra barn. En personal från Distriktet fanns på plats.

Föräldrarna som deltagit på träffarna under året har barn i åldrarna 0–7 år.

Nätverksbyggande och informationsspridning

Ett färre antal, sju stycken, mailutskick har gjorts via maillistan Barn och ungdom. Distriktets maillista Barn och Ungdom riktar sig främst till föräldrar till synskadade barn. Utskicken har innehållit information om Distriktets aktiviteter, och andra tips relevanta för målgruppen. Kontakter har underhållits med ansvariga för barn- och ungdomsverksamheten på Synskadades Riksförbund (SRF), Unga med synnedläggelse Stockholm (USS), Punktfamiljer, Svenska parasportförbundet och Fryshuset.

Det har beställts nytryck av medlemstidningen Vår Synpunkt för att kunna delas ut i samband med informationsspridning (nytryck av nummer 5/2005 där reportage om sommarläger förekommer). Tidningen

har spridits till barn- och ungdomsteamet på Stockholms syncentral samt Barn- och skelningssektionen på S:t Eriks Ögonsjukhus.

5.4 Direktanslutna medlemmar

Distriktet har direktanslutna medlemmar i flera kommuner, främst i Nynäshamn, Haninge och Tyresö.

I Nynäshamn har trivselgruppen där, anordnat tio träffar under året med ca 10–12 personer på varje träff. Undantaget var träffarna då teman var Nynäshamns historia respektive Iris hjälpmedel, som drog ett 20-tal deltagare vardera.

I övrigt har det bland annat varit sommar- och jullunch, besök från biblioteket och kommunens äldre- och funktionshinderlots.

Trivselgruppen i Tyresö/Haninge har växlat mellan de två orterna. I Haninge samarbetar SRF Stockholm Gotland med Arbetarnas Bildningsförbund (ABF) och får använda en lokal där. I Tyresö har Pingstkyrkan ställt upp med en lokal till ett mycket fördelaktigt pris.

Totalt har det varit nio träffar och mellan 10–15 personer per gång. Teman har bland annat varit Att leva med ledarhund, glaukom, praktiska råd om ledsagarservice när man ska resa med flyg och tåg, digital inkludering genom projektet Digitala barnbarn.

6. Informationsarbete

Ny broschyr

Vi har tagit fram en broschyr som ska delas ut till personal som jobbar inom vården. Den innehåller tips till personalen kring bemötande, olika sätt att se och information om hur man ledsagar.

Besök i föreningar

SRF Järfälla fick ett besök där fokus var fysisk tillgänglighet på sjukhus. Pensionärernas riksorganisation (PRO) Vantör och SKPF Pensionärerna Norrtälje informerades om hjälpmedel, vad en syn- och hörselinstruktör kan hjälpa till med, Synlinjen och mycket mer.

6.1 Seminarier och mässor

Föreläsning om Glaukom

I våras deltog cirka 40 personer på en föreläsning om Glaukom. Föreläsare var en forskare från Karolinska Institutet (KI) och läkare på S:t Eriks ögonsjukhus.

Föreläsning på World Sight Day

Den 9 oktober arrangerade vi en föreläsning om vanliga ögonsjukdomar. Föreläsare var en optiker från Specsavers. Åhörarna fick även göra en enklare screening av ögonen på plats. Hjälpmedelsföretaget Iris Hjälpmedel var också på plats och visade hjälpmedel. Aktiviteten lockade ca 60 deltagare.

Föreläsning om åldersförändringar i Gula fläcken

I november deltog ca 80 personer på en föreläsning om åldersförändringar i Gula fläcken. Föreläsaren var en läkare och forskare från KI/S:t Eriks ögonsjukhus.

6.2 Våra tidningar

Vår Synpunkt

Distriktet har publicerat sju nummer av tidningen. Artiklarna har bland annat handlat om olika lokalföreningars medlemsaktiviteter och hur de försöker vara relevanta för dem. Ordförande Krister Björnsjö från SRF Järfälla-Upplands Bro berättade om hur de lyckades få föreningen på fötter igen. Dessutom en artikel om SRF Gotlands kulturreisa till Dalarna, om Distriktets sommarläger på Kärsön, om Synforum 2025.

Flera artiklar har varit medlemsberättelser, Gunilla Thor skrev om sitt yrkesliv som ledarskapskonsult och hur det var att förlora synen. Majken Månsson från SRF Botkyrka-Salem skrev om sitt stora engagemang i Synskadades Riksförbund (SRF). Under samma vinjett skrev Distriktets ombudsman Christoffer Örnevik hur det är att vara förälder när man själv har en synnedsättning.

Vidare skrevs om vad diskriminering är enligt DO och under vinjetten: "Min Synpunkt" har debattinlägg om för-och nackdelar med en integrerad skola lyfts. Ett inlägg skrevs av Sofia Grahovac, Distriktets 14-åriga praoelev med synnedsättning.

Medlemmar har också gett praktiska tips om hur man exempelvis lagar mat, hur man syns bättre i trafiken.

I varje nummer har en av Distriktets styrelseledamöter skrivit en ledare som berättar om läget ur ens eget perspektiv. Aktivitetskalender med annonser från lokalföreningar. Återkommande informationsrutor om vart man ska vända sig för att få information om Distriktet och hur man kan söka pengar från Synskadades Stiftelse i Stockholms och Gotlands län.

Läns-och Riksnytt

21 nummer har publicerats i tidningen. Artiklar om ögonforskning, bland annat om medfödda synnervsmisbildningar hos barn. Flera inslag om problem i färdtjänsten, om trafikinformation, om Go-box+ precis när den hade blivit tillgänglig som hjälpmedel. Om nya Meta-glasögonen. Varit

med på prova-på läger för barn på Kårsön. Gått igenom den nya EU-lagen- tillgänglighetsdirektivet, samt redogjort för vad det nya 8-punktskriftssystemet innebär. Inslag har gjorts om vägen till nytt arbete på yrkesintroduktion AKG i Solna, om rätten till ledsagning.

Det har bevakats Goalball och 5 á side, blindfotboll. Syntolkat sko-och skäggmode, nya ministrar och ny offentlig konst som Guldtäcket. Inslag om projektet Digitala barnbarn, Synforum, och följt den infekterade debatten mellan SRF Lidingö och Lidingö kommun som nu gör sin taltidning med AI, vilket målgruppen inte uppskattar.

Inslag om de nya reglerna i Legimus som begränsat utbudet, om rapport från Myndigheten för delaktighet (MFD) angående hedersrelaterat våld mot personer med funktionsnedsättning.

Utöver detta, populära boktips, tävlingar, personporträtt. Dessutom alltid publicerat lokalföreningars annonser, och samhällsinformation. Ett inlägg skrevs även av Distriktets praoelev, vars inslag var om att ha elevassistent i skolan.

7. Projekt

7.1 Organisationsprojektet

Under det sista året av organisations- och medlemsutvecklingsprojektet har en stor del av tiden ägnats åt slutrapporteringen. Utöver det har projektmedarbetarna deltagit i Volontärbyråns utbildningar och konferensen Frivillig-dagen. Dessa har gett oss viktig kunskap och värdefulla tillfällen att utbyta erfarenheter med representanter från andra ideella organisationer.

Under året fortsatte samarbetet med Synskadades Riksförbunds (SRF) Digitala barnbarn. Diskussioner fördes med projektledaren om möjlighet att bredda till fler åldersgrupper.

Vid årsskiftet 2025 permanentades projektet Digitala barnbarn och SRF Stockholm Gotland fortsätter därmed samarbetet även sen projekttiden är slut.

Vi har haft fördjupade diskussioner med Unga med synnedsättning Stockholm (USS) om hur vi kan stötta varandras verksamhet och hur vi kan underlätta övergången från USS till SRF.

Intresset för funktionärsutbildningar i externa parters regi har varit begränsat. Under hösten erbjöd SRF en gedigen funktionärsutbildning. Responsen på utbildningen var genomgående positiv. En slutsats att dra är att SRF bör sköta sina egna funktionärsutbildningar i stället för att anlita externa utbildningsorgan.

Projektet gick från augusti in i avslutningsfasen och började skriva på slutrapporten.

8. Förkortningar

ADL	Allmän daglig livsföring
app	Applikation
C	Centerpartiet
CRPD	Convention on the Rights of Persons with Disabilities
CVI	Celebral Visual Impairment
DHR	Delaktighet, Handlingskraft, Rörelsefrihet – Förbundet för ett samhälle utan rörelsehinder
DOS	Digital Offentlig Service
DS	Danderyds sjukhus
dvs	det vill säga
ESF	Europeiska Socialfonden
FHR	Funktionshinderråd
FSDB	Förbundet Sveriges Dövblinda
FUT	Förvaltning för utbyggd tunnelbana
HR	Human Resources
HSF	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
KD	Kristdemokraterna
KFO	Kooperationens Förhandlingsorganisation
KI	Karolinska Institutet
KS	Karolinska sjukhuset
KTH	Kungliga Tekniska högskolan
L	Liberalerna
LOU	Lagen om offentlig upphandling
LOV	Lagen om valfrihet
LSS	Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade
M	Moderaterna
MAH	Medicinskteknisk Apparatur i Hemmet
MDR	Medical Device Regulation
MFD	Myndigheten för delaktighet
MP	Miljöpartiet
MTM	Myndigheten för Tillgängliga Medier
NAP	Nyaktiveringsprojektet
NKS	Nya Karolinska sjukhuset

PRO	Pensionärernas riksorganisation
PVN	Primärvårdsnämnden
RCC	Regionalt cancercentrum
RUFS	Regional utvecklingsplan för Region Stockholm
S	Socialdemokraterna
SD	Sverigedemokraterna
SKPF	SKPF Pensionärerna – pensionärsförbund
SL	Storstockholms lokaltrafik
SLSO	Stockholms Läns Sjukvårdsområde
SOL	Socialtjänstlagen
SPF	Sveriges Pensionärsförbund
SPES	Riksförbundet för SuicidPrevention och Efterlevandes Stöd
SRF	Synskadades Riksförbund
ST-läkare	Specialiseringstjänstgörande läkare
SVT	Sveriges television
SÖS	Södersjukhuset
TD	Tillgänglighetsdatabasen
TF	Trafikförvaltningen
TFP	Trafikförsörjningsprogrammet
u.p.a.	utan personligt ansvar
UR	Utbildningsradion
US	Unga med synnedsättning
USS	Unga med synnedsättning Stockholm
V	Vänsterpartiet
WSD	World Sight Day

Styrelsen

Ordförande
Karin Hjalmarson

1:e Vice Ordförande
Ingela Sjöqvist

2:e Vice Ordförande
Arvid Lindén

Kassaförvaltare
Sirkka Husso

Ledamot
Viviann Emanuelsson

Ledamot
Per Karlström

Ledamot
Alex Boije

Ledamot
Kevin Kjelldahl

Ledamot
Sebastian Assio

Document history

Document summary

COMPLETED BY ALL:

01.04.2026 17:19

SENT BY OWNER:

Susanne Ahlvar · 26.03.2026 08:24

DOCUMENT ID:

SkmXyvGobx

ENVELOPE ID:

Sk2GkDfsbg-SkmXyvGobx

DOCUMENT NAME:

Verksamhetsberättelse 2025.pdf

44 pages

SHA-512:

18998a5194a9a1fb3da7431e90db871ca473d1015e404
117ba372c213be660d1d96e86592bb06668305331d7c0
399f7b746a702c596a2c48cace568b620c7c5f

Verified ensures that the document has been signed according to the method stated above.

Copies of signed documents are securely stored by Verified.

To review the signature validity, please open this PDF using Adobe Reader.

GDPR
compliant

eIDAS
standard

PAdES
sealed

🕒 Activity log

RECIPIENT	ACTION*	TIMESTAMP (CET)	METHOD	DETAILS
Alex Boije alex.boije@srfstockholmgotland.se	 Signed Authenticated	26.03.2026 08:39 26.03.2026 08:37	eID Low	Swedish BankID (DOB: 1977/01/30) IP: 213.112.228.73
INGELA SJÖQVIST ingela.sjoqvist@srfstockholmgotland.se	 Signed Authenticated	26.03.2026 08:40 26.03.2026 08:37	eID Low	Swedish BankID (DOB: 1958/01/12) IP: 83.251.115.19
Kevin Olof Tommy Kjeldahl kevin.kjeldahl@srfstockholmgotland.se	 Signed Authenticated	26.03.2026 09:35 26.03.2026 09:34	eID Low	Swedish BankID (DOB: 2002/01/26) IP: 84.219.215.25
ARVID LINDÉN arvid.linden@srfstockholmgotland.se	 Signed Authenticated	26.03.2026 09:42 26.03.2026 09:41	eID Low	Swedish BankID (DOB: 1959/06/28) IP: 95.205.95.90
SIRKKA HUSSO sirkka.husso@srfstockholmgotland.se	 Signed Authenticated	26.03.2026 09:57 26.03.2026 09:42	eID Low	Swedish BankID (DOB: 1958/12/15) IP: 94.191.152.145
KARIN HEDVIG SOFIA HJALMARSSON karin.hjalmarson@srfstockholmgotland.se	 Signed Authenticated	26.03.2026 10:01 26.03.2026 08:36	eID Low	Swedish BankID (DOB: 1969/03/22) IP: 94.234.87.91
PER KARLSTRÖM per.karlstrom@srfstockholmgotland.se	 Signed Authenticated	26.03.2026 11:10 26.03.2026 11:05	eID Low	Swedish BankID (DOB: 1954/02/10) IP: 83.187.187.99
Sebastian Assio sebastian.assio@srfstockholmgotland.se	 Signed Authenticated	26.03.2026 11:25 26.03.2026 08:45	Email Low	IP: 104.28.31.65 IP: 104.28.31.66
VIVIANN EMANUELSSON	 Signed	01.04.2026 17:19	eID	Swedish BankID (DOB: 1951/04/14)

Verified ensures that the document has been signed according to the method stated above.

Copies of signed documents are securely stored by Verified.

To review the signature validity, please open this PDF using Adobe Reader.

GDPR
compliant

eIDAS
standard

PADES
sealed

RECIPIENT	ACTION*	TIMESTAMP (CET)	METHOD	DETAILS
viviann.emanuelsson@srfst ockholmgotland.se	Authenticated	01.04.2026 16:57	Low	IP: 78.72.17.87

* Action describes both the signing and authentication performed by each recipient. Authentication refers to the ID method used to access the document.

Attachments

No attachments related to this document

Custom events

No custom events related to this document

Verified ensures that the document has been signed according to the method stated above.

Copies of signed documents are securely stored by Verified.

To review the signature validity, please open this PDF using Adobe Reader.

GDPR
compliant

eIDAS
standard

PAdES
sealed